

MREŽANVO

ZA VKLJUČUJOČO
INFORMACIJSKO DRUŽBO

Novinarska konferenca

28. november 2023

**»Nastavimo ogledalo resornim ukrepom na
področju digitalne vključenosti!«**

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo

<https://www.informacijska-druzba.org/>

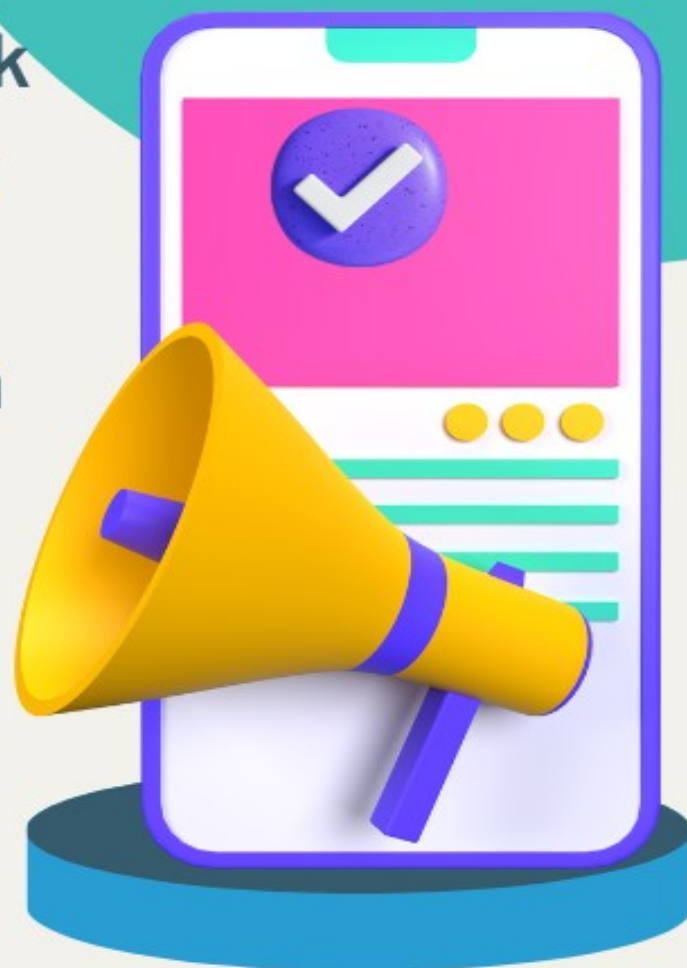
Namen

- Opozoriti na pomanjkljivosti vladnih ukrepov na področju digitalne vključenosti, digitalne dostopnosti, odprte kode zelenega in digitalnega prehoda ter strateškega načrtovanja, transparentnosti in izvršne zmogljivosti.
- Predstaviti predloge in projekte nevladnih organizacij v Mreži NVO-VID za uravnoteženo, suvereno, tehnološko nevtralnno, trajnostno in pravično digitalno vključenost prebivalstva.
- Javno pozvati Vlado Republike Slovenije in Ministrstvo za digitalno preobrazbo k boljšim in ustrežnejšim ukrepom na področju digitalne vključenosti prebivalstva.

PREDLOGI NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Za boljše ukrepe na področju digitalne vključenosti prebivalstva

- transparentno oblikovanje politik
- medsektorska usklajenost ciljev
- sodelovanje strokovnih javnosti
- upoštevanje potreb prebivalstva
- uravnotežena izvedba priorit
- učinkovito izvajanje zakonodaje
- integriteta javnega naročanja
- zunanja evalvacija rezultatov

Potek

I. del: Pomanjkljivosti resornih ukrepov na področju digitalne vključenosti in predlogi za izboljšave

11:05-11:10 Izključevanje starejših pri načrtovanju ukrepov digitalnega vključevanja in predlogi za zagotavljanje digitalne suverenosti starejših (**Mateja Strašek, Zveza društev upokojencev Slovenije**)

11:10-11:15 Neustrezna dostopnost digitalnih javnih storitev in predlogi za nadzor in izvajanje zakonodaje na področju digitalne dostopnosti (**Maša Malovrh, Beletrina**)

11:15-11:20 Tehnološka diskriminacija uporabnikov javnih storitev na primeru eOsebne izkaznice in predlogi za krepitev uporabe odprtih formatov ter odprtokodnih rešitev (**Matija Šuklje, Društvo uporabnikov Linux-a Slovenije**)

11:20-11:25 Zapostavljanje skladnosti zelenega in digitalnega prehoda na področju digitalne vključenosti in predlogi za ambicioznejši pristop (**Matjaž Ugovšek / Simona Knavs, Društvo Duh časa**)

11:25-11:35 Neupoštevanje transparentnosti pri pripravi politik in ukrepov digitalne vključenosti, zapostavljanje razvojnih potreb nevladnih organizacij na področju digitalne preobrazbe in predlogi za boljšo pripravo strokovnih podlag za javna naročila in razpise (**Simon Delakorda, Inštitut za elektronsko participacijo**)

II. del: Predstavitev primerov dobrih praks nevladnih organizacij na področju digitalne vključenosti prebivalstva

11:35-11:40 Pravična in suverena digitalna vključenost prebivalstva: Projekt »Na-prostem.si: Prosto programje za digitalno vključenost NVO in uporabnikov« (**Kristijan Tkalec, Društvo Rampa**)

11:40-11:45 Tehnološko nevtralna in trajnostna digitalna vključenost: Akcija »Namizni računalniki za prizadete v poplavah« (**Jože Gornik, Zavod Nefiks - Stičišče Središče**)

Napoved podelitve priznanj Mreže NVO-VID za projekte in aktivnosti civilne družbe za pravično, uravnoteženo in suvereno digitalno vključenost

11:45-12:00 Novinarska vprašanja

- Digitalno suvereni starejši so enakopraven steber družbe
- Vsem starejšim, brez omejevanja starosti, omogočamo dostop do digitalnih veščin, tehnologij in spleta.
- **Pridobivanje in posodabljanje digitalnih kompetenc ne sme biti omejeno s starostjo**
 - **V Sloveniji je skoraj 200T starejših od 75 let:** DESI indeks uporablja statistično kategorijo, ki se uporablja tudi v Zakonu o spodbujanju digitalne vključenosti; starost med **16 -74**.
 - **V Sloveniji je skoraj 450T starejših od 65 let:** Izobraževanje odraslih je opredeljeno kot sodelovanje pri izobraževanju in usposabljanju za odrasle, stare od **25 do 64** let, imenovano tudi vseživljenjsko učenje (vir: Eurostat)
- Brez etiketiranja starejših kot breme družbe
- Dogovorno digitalno vključevanje starejših, vprašati kaj in kako potrebujejo, potem jih opremiti z opremo in znanjem
- Starejše opredeliti kot digitalno ranljivo skupino, ki potrebuje pametne telefone in znanje za uporabo, npr. aplikacij zVem, mobilnih bank itd, brez omejevanja starosti

Dostop do opreme
in kompetenc

Izzivi na področju dostopnosti digitalnih storitev

- **Digitalna dostopnost za vse!** (starejši in uporabniki z različnim invalidnostmi);
- ZDSMA (2018) in ZDPSI (28.6. 2025);
- **Zakaj je področje digitalne dostopnosti v Sloveniji še vedno deficitarno**
 - 1) Neozaveščenost in neinformiranost zavezancev in izvajalcev (ruralna področja, „one- man-band“ programerji, nedostopna projektna spletišča ministrstev in gov.si);
 - 2) Posamezna odgovornost na več resorjih: MJU, MDP, MDDSZ, MGRTŠ, MVI itd.;
 - 3) Pomanjkljiv nadzor izpolnjevanja zakonodaje (IRSID): neizrekanje kazni, posamezni popravki, neformalna strokovna skupina na MDP;
 - 4) Neupoštevanje in izločanje NVO stroke (Upravna akademija, AccessibleEU, NSIOS).

Odprta koda

- Pozdravljamo Linux na prenosnih računalnikih posojenih po sistemu MIRO (ZSDV)
- Podpore za eOsebno izkaznico na Linux še vedno ni
- Odprti formati so nujni za komunikacijo (ODF, PDF, ...)
- Načelo: Public money \Rightarrow Public code
- Predlog: portal odprte kode RS (kot npr. OSOR in OpenCode.de)

Zeleni / digitalni prehod

PODPORA ZELENEMU PREHODU:

- pametna mesta
- pametna omrežja
- optimizacije

- »Bussiness as usual«?
- DESI indeks ...

OKOLJU PRIJAZNA

- industrija
- izdelki
- uporaba

- »prednost naravi
- zeleni prehod je nujen

Izboljšanje strateškega načrtovanja, transparentnosti in izvršne zmogljivosti javnih politik in ukrepov

- **nadgradnja normativnih podlag za vključevanje strokovnih javnosti v načrtovanje in sprejemanje politik (participativna demokracija)**
 - slabi praksi: Nacionalni strateški časovni načrt za digitalno desetletje in Akcijski načrt Strategije digitalnih javnih storitev 2030
- **izboljšanje komunikacija med vladnimi resorji pri strateškemu načrtovanju in izvršni zmogljivosti javnih politik (politična pismenost in kultura)**
 - slaba praksa: javno naročilo za Nakup prenosnih računalnikov
- **okrepiti sodelovanje strokovnih javnosti in upoštevati potrebe prebivalstva pri načrtovanju ukrepov (stroka-javnost-politika)**
 - slaba praksa: JR za sofinanciranje usposabljanj otrok in mladih za krepitev digitalnih kompetenc ter spodbujanje in promocijo naravoslovnih in tehniških poklicev

- **odgovorno in učinkovito izvajanje zakonodaje (pravna država)**
 - neizvajanje 17. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti, ki se nanaša na NVOje
- **boljša integriteta javnega naročanja na področju digitalne vključenosti**
 - primeri zgodb preiskovalnih novinarjev v povezavi z javnimi naročili
- **zunanja evalvacija izvedenih ukrepov na področju digitalne vključenosti (javno politični cikel)**
- **tehnološko idealiziranje digitalne preobrazbe (več tehnologij – boljša družba?)**
 - nekritično tehnološko razumevanje digitalne preobrazbe;
 - tendenciozna promocija digitalizacije (PR upravičevanje vprašljivih ukrepov);
 - večdeležniška strateška skupina za družbene vidike digitalizacije pri Mreži NVO-VID
- **odnos deležnikov do države (uresničevanje skupnega interesa in ne njena privatizacija)**
- **vloga nevladnega sektorja kot pasivnega storitvenega podizvajalca vladnih ukrepov in promotorja tehnologij tehnoloških korporacij ali kot zagovorniškega akterja za suvereno in trajnostno digitalno vključenost prebivalstva**

Na-prostem.si: Prosto programje za digitalno vključenost NVO in uporabnikov

- NVO sektor nima podpore pri digitalizaciji in je prepuščen samemu sebi;
- posledice so odvisnost nevladnih organizacij od digitalnih velikanov in priklenitev na prodajalca (vendor lock-in);
- konzorcij 7 partnerjev pripravi rešitev za NVO → Na-prostem.si
- izvedli anketo med nevladnimi organizacijami, na katero smo dobili 125 odgovorov;
- izvedli smo več kot 50 usposabljanj, razdelili ve kot 250 rabljenih računalnikov, podelili 200 USB ključkov z Linux distribucijami;
- postavili smo forum, kjer se je razvila aktivna skupnost za pomoč pri uporabi odprtokodnih programov in storitev;
- izpostavljeni v 2. poročilu o napredku izvajanja zavez Berlinske deklaracije;
- Evropska komisija je naš projekt izpostavila na svoji spletni strani;
- projekt Na-prostem.si → zadruga Na-prostem

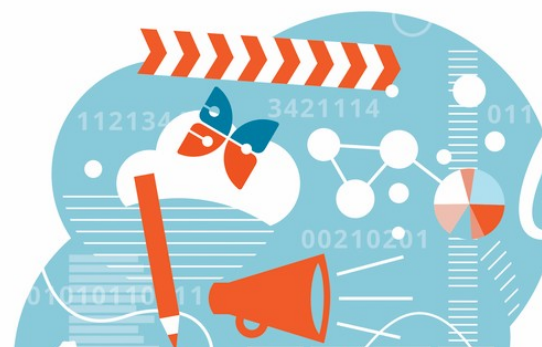

Uporabljaljaj odprtokodne programe in budi del skupnosti NA-PROSTEM.SI!

Omogočamo prost dostop do preverjenih odprtokodnih programov in storitev ter udeležbo na usposabljanjih za njihovo uporabo.

PAKETI PROSTEGA PROGRAMJA

V času digitalizacije je bistveno, da so digitalne storitve dostopne vsem. Zato smo za vas pripravili različne pakete preverjene odprtokodne programske opreme in storitev. Med paketi se najde nekaj za vse potrebe in pokrivajo področja, kot so pisarniško delo, oblikovanje in urejanje videov, spletne objave in analize, deljenje dokumentov in skupno urejanje dokumentov, ...

Akcija »Namizni računalniki za prizadete v poplavah«

Razdelili smo:

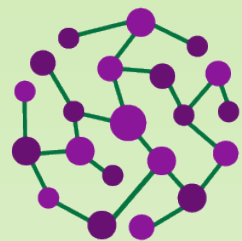
- 40 monitorjev
- 40 stacionarnih računalnikov
- 22 prenosnikov
- 25 kosov ostale opreme (tiskalniki, skenerji, kamere, slušalke z mikrofonom)
- Za informacije je klicalo več kot 20 ljudi, prošnjo za opremo pa je izpolnilo skoraj 100 ljudi.

*Napoved podelitve priznanj Mreže NVO-VID za projekte
in aktivnosti civilne družbe za pravično, uravnoteženo in
suvereno digitalno vključenost*

Novinarska vprašanja

Zaključne misli

MREŽANVO

ZA VKLJUČUJOČO
INFORMACIJSKO DRUŽBO

HVALA ZA POZORNOST!

mreza.nvo@informacijska-druzba.org

www.informacijska-druzba.org

www.facebook.com/NVO.VID

www.twitter.com/NVO_VID

